

Warszawa, czerwiec

1954 r.

Nr. 4. Rok IX.

ZAGADNIENIA INWESTYCYJNE

w świetle

proszy i literatury ekonomicznej zagranicznej

Treść numeru:

1/ A.S. KACIN. Metody przyspieszenia rotacji środków obrotowych.

2/ BARKANOW. Wzmocnić kontrolę bankową w budownictwie mieszkaniowym.

W A R S Z A W A

ROK IX

1954

Z r o d l a i t y u ła oryginału :

1/ inż.ekon. A. S. K a c i n .

"OPYT RABOTY PO USKORENIJU OBORACZIWAJEMOSTI
OBOROTNYCH SRIEDSTW W PODRIADNYCH STROITIELNYCH
ORGANIZACJACH" .

/przekład zawiera treść rozdziału IV-go tej książki /
Wydawca: Gospłan SSSR. Institut techniko-ekonomiczeskoj
informacji. Moskwa - 1951 r.

przekład K. Lubońskiego .

2/ A. B a r k a n o w .

"USILIT" BANKOWSKIJ KONTROL W ŹYLISZCZNOM
STROITIELSTWIE"

"Finansy i Kredit SSSR" nr. 1. 1954 r.

przekład St. Karbonowskiego .

METODY PRZYSPIESZENIA ROTACJI ŚRODKÓW OBROTOWYCH

Środki obrotowe w swym nieprzerwanym ruchu przechodzą w ramach obrotu ogólnego przez trzy następujące stadia:

- 1/ zaopatrzenie materiałowe przeznaczone dla produkcji /zapasy/;
- 2/ zużycie materiałów i środków pieniężnych na wykonanie robót budowlano-montażowych;
- 3/ sprzedaż /oddanie/ wykonanych robót /odtworzenie środków obrotowych/

Rotacja środków jest bezpośrednio zależna od szybkości przechodzenia środków obrotowych z jednego stadium w drugie.

Przyspieszenie tempa budownictwa, a co za tym idzie - przekraczanie planu, jest dla wykonawczej organizacji budowlano-montażowej jednym z decydujących wskaźników jej działalności gospodarczej, a równocześnie podstawowym czynnikiem przyspieszenia rotacji środków obrotowych.

Samo przyspieszenie tempa robót budowlano-montażowych nie wyczerpuje jednak możliwości przyspieszenia rotacji środków obrotowych.

Dla pomyślnego rozwiązania powyższego zagadnienia potrzebna jest zmierzająca do tego celu i skomplikowana praca na wszystkich odcinkach i we wszystkich ogniwach wykonawczej organizacji budowlanej.

Podstawowymi sposobami przyspieszenia rotacji środków obrotowych są:

- a/ likwidacja ponadnormatywnych zapasów materiałów;
- b/ skrócenie okresu budowy;
- c/ skrócenie czasu znajdowania się środków obrotowych w sferze obiegu.

Likwidacja ponadnormatywnych zapasów towarowo-materiałowych wymaga przed wszystkim prawidłowej organizacji i prowadzenia gospodarki materiałowej i magazynowej.

Do likwidacji zapasów ponadnormatywnych przyczynia się również przestrzeganie harmonogramów zaopatrzenia, uzgodnionych z realnym zapotrzebowaniem i harmonogramami produkcji, ścisłe przestrzeganie systemu oszczędnościowego, kontrolowanie sposobu przechowywania, wydawania oraz transportowania materiałów.

Do podstawowych środków zapewniających skrócenie czasu trwania robót budowlano-montażowych zalicza się stosowanie przemysłowych metod budownictwa, mechanizację procesów pracochłonnych, szerokie wprowadzenie stachanowskich metod pracy, usprawnienie organizacji robót budowlanych, rozwijanie współzawodnictwa socjalistycznego i prowadzenie masowej pracy politycznej.

Praktyczne doświadczenia w dziedzinie przyspieszenia rotacji środków obrotowych, zdobyte w r. 1949 przez trusty budowlano-montażowe, podporządkowane Ministerstwu Budownictwa Mieszkaniowego R.S.F.R.R. wskazują duże możliwości wykrywania zasobów wewnętrznych, służących do wzmożenia tempa budowy budynków i budowli, polepszenia ich jakości i obniżenia kosztów.

Trust "Nalczikstroi" uzyskał przyspieszenie rotacji wszystkich środków zarówno w porównaniu z planem, jak i normowanymi - przede wszystkim w drodze obniżenia pozostałości normowanych środków obrotowych, polepszenia stanu gospodarki materiałowej i magazynowej oraz skrócenia okresu budowy.

Trust "Rostowgorstroi" osiągnął przyspieszenie rotacji środków normowanych - w porównaniu z planem - w wyniku zmniejszenia zapasów materiałowych, likwidacji zbędnych materiałów, likwidacji wtórnych przewozów oraz racjonalizacji gospodarki magazynowej.

Trust "Lengazsietstroju", uzyskał wydatne przyspieszenie rotacji środków obrotowych przez upłynnienie zbędnych materiałów na setki tysiący rubli i przedsięwzięte środki dla zmniejszenia posiadanych zapasów materiałowych i likwidacji nadwyżek.

Znacznemu przyspieszeniu uległa również - w porównaniu z r.1949 - rotacja środków obrotowych w trustach Moskiewskiego Miejskiego Zarządu Budownictwa Mieszkaniowego, w związku z czym nastąpiło zwolnienie normowanych środków obrotowych na sumę 5.776 tys.rb.

Osiągnięcia w pracy Moskiewskiego Miejskiego Zarządu Budownictwa Mieszkaniowego uzależnione były od zastosowania przemysłowych metod prowadzenia i zmechanizowania robót budowlano-montażowych, usprawnienia organizacji wykonawstwa robót na budowach, przejścia na typowe budownictwo mieszkaniowe, wprowadzenia przedujących stachanowskich metod pracy i nowego wzmaczonego rozwoju współzawodnictwa socjalistycznego wśród budowniczych miasta Moskwy.

Trusty Moskiewskiego Miejskiego Zarządu Budownictwa Mieszkaniowego zrealizowały w roku 1949 następujące usprawnienia organizacyjno-techniczne:

W zakresie udoskonalenia technologii robót budowlano-montażowych

1. Wprowadzenie potokowo-szybkościowego systemu budowy typowych domów mieszkalnych metodami przemysłowymi, przy zastosowaniu tej samej technologii budownictwa.
2. Zastosowanie żelbetowych detali profilowanych, umożliwiających równoczesne, z murowaniem ścian, okładanie elewacji budynków.
3. Murowanie ścian we wszystkich obiektach systemem "piętrowym" Szawlugina i Korolewa.
4. Mechaniczne tynkowanie wszelkiego rodzaju powierzchni zaprawami wapiennymi i wapienno-gipsowymi, przy zastosowaniu rozpylaczy systemu "Panczuk-Bakitko".
5. Wykonywanie robót tynkarskich metodą tow. Kutienkowa przy uwzględnieniu operatywnego rozpracowania poszczególnych faz.
6. Tynkowanie tylnych elewacji budynków przy pomocy agregatu "UZS".
7. Zastosowanie w produkcji dwupustakowych, żelbetowych belek nośnych,
8. Stosowanie dużych wykończeniowych płyt żelbetowych na węzły sanitarne i podesty klatek schodowych.
9. Zastąpienie, przy budowie domów typowych, żelaznych belek nośnych-bełkami żelbetowymi.
10. Podgrzewanie gruntu przy pomocy pieców elektrycznych.
11. Stosowanie suchego tynkowania w budynkach wznoszonych według projektów typowych.

W zakresie mechanizacji robót budowlano-montażowych :

1. Kopanie rowów dla podłączeń zewnętrznych sposobem mechanicznym.
2. Całkowita mechanizacja przygotowania i transportu na miejsce robocze zapraw tynkarskich i wiążących.
3. Pneumatyczne podawanie gipsu na piętra.
4. Urządzenie we wszystkich obiektach udoskonalonych węzłów dla transportu zapraw.
5. Zastosowanie stałych urządzeń do spuszczania /rynnny/ i ładowania odpadków budowlanych.

6. Mechaniczne nakładanie zaprawy na ściany i sufity.
7. Zmniejszenie pracochłonności transportu materiałów podstawowych.
8. Zorganizowanie centralnego warsztatu dekarsko-blacharskiego
9. Korzystanie z dźwigu wieżowego przy murowaniu fundamentów.
10. Zastosowanie wieloczerpakowych koparek rowów.

W zakresie pozostałych robót

1. Zastosowanie stałych rozporek przy kopaniu rowów.
2. Zastosowanie rusztowań z rur systemem Smirnowa.
3. Wykonywanie ścianek działowych z pustaków żużlobetonowych.
4. Zastosowanie gotowych gzymów gipsowych i drewnianych.
5. Budowa studzienek kanalizacyjnych z gotowych pierścieni żelbetowych.
6. Produkowanie drzwi płytowych z twardych płyt pilśniowych.
7. Całkowita mechanizacja robót kamieniarskich/przy licowaniu granitem/
8. Czyszczenie elewacji budynków przy pomocy urządzeń rozpylających parę.
9. Zastosowanie płyt żużlogipsowych do licowania ścian klatek schodowych.
10. Mechaniczna obróbka granitu w kamieniołomie.
11. Zastosowanie płyt gipsowych do budowy ścianek działowych.

Realizacja przytoczonych usprawnień organizacyjno-technicznych przyniosła ogółem w Moskiewskim Miejskim Zarządzie Budownictwa Mieszkaniowego roczną oszczędność siły roboczej w ilości około 120.000 rob.-dni.

Budowa typowych domów mieszkalnych w Moskwie w rejonie ul. Piaszczystej prowadzona była systemem potokowym, w oparciu o nową technologię, co dało oszczędność siły roboczej w ilości ponad 41 tys. rob.-dni.

W wyniku typowego zaplanowania domów, wprowadzenia przemysłowych metod budowy, zmniejszenia ilości detali typowych, przejście na suche wykańczanie powierzchni wewnętrznych budynków i równolegle z murowaniem ścian - okładanie płytami powierzchni zewnętrznych, jak również w wyniku zwiększenia ilości elementów konstrukcyjnych budynków, wbudowywanych równocześnie z murowaniem ścian; budynki o siedmiu kondygnacjach, wykonywane były w ciągu siedmiu miesięcy i przekazywane do eksploatacji z dobrą oceną.

Wzrost mechanizacji podstawowych rodzajów robót budowlanych - w porównaniu z rokiem 1948, ilustrują dane zawarte w tablicy 2.

T a b l i c a 2

Rodzaje robót	% mechanizacji	
	r. 1948	r. 1949
Roboty ziemne	78	82
Kruszenie tłucznia	98	100
Przyrządzenie betonu	100	100
Przyrządzenie zaprawy	96	98
Betonowanie	55	65
Roboty malarskie	40.5	45
Roboty tynkarskie	42	52
Transport pionowy	92	94
Roboty załadunkowo-wyładunkowe	35	45
Produkcja wyrobów stolarskich i ciesiel.	-	100

Osiągnięty przez Moskiewski Miejski Zarząd Budownictwa Mieszkaniowego poziom mechanizacji robót pracochłonnych był wyższy od przewidzianego w planie na rok 1949.

W roku 1949 wyraźnie podniosła się jakość mechanizacji robót budowlanych. Osiągnięto to w zasadzie dzięki lepszej organizacji pracy mechanizmów budowlanych na placach budów i dzięki wprowadzeniu całkowitej mechanizacji poszczególnych procesów.

Następujące przykłady ilustrują zwiększenie stopnia wykorzystania mechanizmów budowlanych w roku 1949.

Wykorzystanie koparek wzrosło o 149%, żurawi wieżowych - o 117%, kompresorów i dźwigów automatycznych /w poszczególnych trustach/ - o ponad 100%.

Współzawodnictwo socjalistyczne na budowach Moskiewskiego Miejskiego Zarządu Budownictwa Mieszkaniowego wywołało znaczny wzrost aktywności produkcyjnej budowniczych.

W roku 1949 około czterech tysięcy stachanowców zakończyło swe plany pięcioletnie i rozpoczęło wykonywanie drugiej pięciolatki powojennej. Współzawodnicząc z budowniczymi moskiewskimi w wypełnieniu zobowiązań powiększonych wobec twarzysza Stalina, Leningradzki Miejski Zarząd Budowlany wykonał plan roku 1949 w 107,9%.

Pomocnicze przedsiębiorstwa przemysłowe Leningradzkiego Miejskiego Zarządu Budowlanego wykonały plan na rok 1949 w 105,9%. Ogólna wartość gotowych wyrobów budowlanych stanowiła około 30% ogólnej wartości budów, wykonanych przez Leningradzki Miejski Zarząd Budowlany.

Najważniejsze usprawnienia wprowadzone przez Leningradzki Miejski Zarząd Budowlany w dziedzinie przodującej techniki, są następujące:

1. Rozwinięcie budownictwa wielkoblokowego, polegające na zwiększeniu asortymentu elementów wielkoblokowych, a mianowicie:
 - a/ składanych fundamentów betonowych o pojemności ponad dwa razy mniejszej od pojemności fundamentów tłucznioowych - przy równoczesnym zmniejszeniu zużycia cementu o 10-15%;
 - b/ korytkowych, długich żelbetowych przekryć stropów;
 - c/ składanych żelbetowych dźwigarów przekryć;
 - d/ składanych konstrukcji krokwi typu wzmocnionego;
 - e/ wielkopłytyowych elementów ścian /produkcji fabrycznej/, okładanych gipsowym tynkiem na sucho.
2. Zorganizowanie zarządu budowlanego wyspecjalizowanego w zakresie robót tynkarskich, który w r. 1949 wykonał 30% robót tynkarskich sposobem mechanicznym na sucho. Ten sam zarząd zastosował w r. 1949 metodę wykańczania ścian klatek schodowych i hallów płytami gipsowymi.
3. Zastosowanie metody wykańczania powierzchni tynków gipsem na sucho pod malowanie olejne i klejowe.

Pracochłonne roboty budowlane zostały w r. 1949 zmechanizowane przez Leningradzki Miejski Zarząd Budowlany w następującym stopniu: roboty ziemne - w 66%, roboty malarskie - w 80%; przygotowywanie betonu i zaprawy - w 95%; transport pionowy - w 100%. Betonowanie w 50% wykonane zostało przy pomocy wibratorów /wobec 12-20% w ciągu trzech poprzednich lat/; szlifowanie posadzek mozaikowych zmechanizowane zostało w 90%; wykańczanie podłóg drewnianych /struganie, cyklinowanie, nacieranie/ - w 90%.

Zmechanizowano obróbkę cokołów i stopni z kamienia rodzimego. Zorganizowano mechaniczne piłowanie granitu na płyty.

Wprowadzaniu usprawnień w zakresie mechanizacji i budownictwa towarzyszyło zwiększenie ilości wniosków racjonalizatorskich zgłoszonych przez budowniczych i nowatorów, którzy jednozyczli się w twórcze zespoły.

Oszczędności faktyczne osiągnięte w związku z realizacją wniosków racjonalizatorskich przez trusty Leningradzkiego Miejskiego Zarządu Budowlanego wyniosły w r.1949 kwotę ponad 1.5 milj.rb.

Dużej pracy dokonano w dziedzinie zastosowania materiałów zastępczych i miejscowych.

Tak np. szerokie zastosowanie znalazło spojwo glino-wapienne, produkowane w zakładzie Leningradzkiego Miejskiego Zarządu Budowlanego przy zastosowaniu równoczesnego przemiału wapna niegaszonego i gliny kembryjskiej. Efektywność tego spoiwa polega na trzykrotnie mniejszym zużyciu wapna oraz na racjonalniejszym wykorzystaniu pomp do zaprawy - przy zmechanizowaniu robót tynkarskich.

Wyprodukowane szereg składanych konstrukcji żelbetowych przy zastosowaniu masy lastycznej 6P-A dającej możliwość zaoszczędzenia cementu.

Do przygotowania gipsu w celu zastąpienia nim wapna zastosowano produkty uboczne zakładu hydrolitycznego, przy przyrządżaniu zapraw budowlanych wykorzystywano o 50% tańszą mieloną glinkę łupkową /kukermit/.

Jedną z nowych form pracy stanowią warty stachanowskie, szeroko praktykowane w r.1949 przez budowniczych Leningradzkiego Miejskiego Zarządu Budowlanego.

Przeciętna wydajność pracy robotników w czasie wart stachanowskich wynosiła 164%. Wzrost wydajności pracy w znacznym stopniu przyczynił się do wyrównania niedoboru siły roboczej potrzebnej do wykonania programu budowlanego.

Leningradzki Miejski Zarząd Budowlany prowadził nieprzerwaną pracę dla podniesienia kwalifikacji robotników i pracowników inżynierijno-technicznych. Zarząd ten utrzymywał również ścisłą łączność z wielu instytutami naukowo-badawczymi.

Młodzi robotnicy, a wśród nich również absolwenci szkół przyfabrycznych, zatrudnieni byli w komosomolskich brygadach młodzieżowych, kierowanych przez najlepszych mistrów-brygadistów. Robotnicy tych brygad wykonywali w roku 1949 normy wydajności pracy w 121-149%.

Plan podniesienia kwalifikacji robotników został w r.1949 wykonany przez Leningradzki Miejski Zarząd Budowlany w 150,2%; w szczególności w zakresie minimalnych wiadomości technicznych - w 125%, zaś w zakresie opanowania drugiego zawodu - w 165%.

W wyniku wprowadzonych usprawnień ilość robotników nie wykonujących norm wydajności pracy zmalała do 5.1% w stosunku do ogólnej ilości robotników. Podniosła się jakość robót budowlanych. Z ogólnej ilości budynków i budowli przekazanych do eksploatacji jedynie 22% otrzymało ocenę dostateczną, zaś pozostałe 78% otrzymały dobrą lub bardzo dobrą.

Zwolnienie środków obrotowych w wykonawczych organizacjach budowlanych Leningradzkiego Miejskiego Zarządu Budowlanego wyniosło w r.1949 13.531 tys.rb., z czego suma 1.817 tys.rb. przypadała na własne normowane środki obrotowe.

W przedsiębiorstwach przemysłowych zwolniło się w r.1949 3.359 tys.rb. z czego na własne normowane środki obrotowe przypadała suma 1.557 tys. rb.

Trust "Iwanowstroj" podległy Ministerstwu Budownictwa Mieszkaniowego R.S.F.R.R., wykonał plan na rok 1949 w 134%. Wykonanie programu budownictwa kształciło się w poszczególnych kwartałach następująco: I kwartał - 98%; II kwartał - 130%; III kwartał - 139%; IV kw.- 150%.

Trust "Iwanowstroj" osiągnął w r.1949 oszczędności w zakresie robót budowlano-montażowych. Poważna część tych oszczędności powstała na skutek korzystania z materiałów budowlanych pochodzenia miejskiego.

Wymieniony trust wykonał dużą pracę w zakresie likwidacji należności i zobowiązań oraz sprzedaży zbędnych materiałów. Dzięki temu zwolnione zostały środki, które można było przeznaczyć na spłatę zobowiązań, figurujących w kartotece Nr 2 i na terminowe odprowadzenie do budżetu części zysku.

W wyniku przeprowadzonych usprawnień trust "Iwanostroj" nie tylko przekroczył plan roku 1949, ale również zakończył rok z zyskiem. Jako przykład wymienić można również pracę trustu "Jakutstroj".

Budowniczowie tego trustu pracują w surowych warunkach klimatycznych. Dzięki szeroko rozpowszechnionemu współzawodnictwu socjalistycznemu, wprowadzeniu szeregu usprawnień organizacyjno-technicznych i wzmocnieniu kierownictwa, trust "Jakutstroj" przekroczył program r. 1949, obniżył koszty budownictwa, przyspieszył rotację środków obrotowych, osiągnął rentowność swojej działalności i polepszenie jakości robót budowlano-montażowych.

Co roku wymieniony trust wyznacza w planie usprawnień organizacyjno-technicznych ścisłe terminy dla wykonania przygotowań do robót w warunkach zimowych, określa on obiekty w których roboty mają być prowadzone zimą, sprawdza stopień zapewnienia dla tych obiektów dokumentacji technicznej, sporządza wykazy objętościowe, uzgadnia ze zleciennodawcami wysokość potrzebnych na te cele środków, opracowuje harmonogramy produkcyjne, przygotowuje park mechanizmów i środków transportowych.

W warunkach pracy omawianego trustu duże znaczenie posiada zapewnienie się we właściwym czasie w miejscowe materiały budowlane.

Trust szeroko stosuje gotowe elementy konstrukcyjne i detale, co pozwala na wykonywanie robót według połączonego harmonogramu.

Na budowach i w truście odbywają się codziennie po pracy narady kierownictwa z udziałem stachanców, Narady te poświęcone są sprawdzaniu wykonania harmonogramów dziennych, ustalaniu przyczyn zatrzymujących normalny bieg prac oraz wyznaczaniu zadania na dzień następny.

Duże znaczenie dla prac wykonywanych według połączonego harmonogramu ma zatrudnianie robotników posiadających kilka specjalności. Pozwala to nie tylko na racjonalne wykorzystanie posiadanego zespołu robotników ale często chroni przed przerzucaniem ich z obiektu na obiekt. Trust "Jakutstroj" szkoli robotników w zakresie pokrewnych zawodów.

W roku 1949 budowniczowie trustu "Jakutstroj" osiągnęli całkowitą mechanizację pionowego i poziomego transportu materiałów. Pomyślnie likwidowana jest sezonowość robót. Swiadczy o tym stopień wykonania planu w poszczególnych kwartałach 1949, mianowicie: w kwartale I - 126% w kwartale II - 119%; w kwartale III - 101% i w kwartale IV - 145%.

Również z kwartału na kwartał wzrastał przerób na jednego robotnika, wynosząc w I kwartale - 103,3%, w II kwartale - 102,1%, w III kwartale 115,7% i w IV kwartale - 114%.

Kontrola stanu wydajności pracy odbywa się co dekadę - na podstawie operatywnych danych, dostarczonych przez kierowników robót. Co miesiąc analizuje się na podstawie dokumentacji księgowej, wykonanie planu zatrudnienia i płac.

Dużą rolę w przedterminowym wykonaniu planu przez trust "Jakutstroj" /na dzień 7 listopada 1949/ odegrała walka załogi budowniczych o wykonanie podjętych zobowiązań socjalistycznych.

Załoga trustu "Jakutstroj" podjęła w początkach roku 1949 odpowiedzialne zobowiązanie socjalistyczne wykonania rocznego programu robót budowlano-montażowych na dzień 32-iej rocznicy Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej. Zobowiązanie to obejmowało wykonanie i przekroczenie wszystkich wskaźników produkcyjnych i finansowych. W liście wysłanym do towarzysza Stalina przez załogi przedsiębiorstw przemysłowych m. Jakucka, budowniczowie trustu "Jakutstroj" zobowiązali się do wykonania planu rocznego do dnia

7 listopada 1949, obniżenia kosztów budownictwa i osiągnięcia ponadplanowego zysku w kwocie 110 tys. rb. oraz przyspieszenia rotacji środków obrotowych i zwolnienia na rzecz potrzeb gospodarki narodowej 50 tys. rb.

W związku z powyższym zobowiązaniem szeroko rozwinięła się walka o wykonanie planów miesięcznych i dekadowych przez każdy odcinek budowlany, każdą brigadę i poszczególnych robotników. Co miesiąc na każdym obiekcie omawiano zadania planowe. Brygadziści i poszczególni robotnicy podejmowali podwyższone zobowiązania socjalistyczne i wzywali do współzawodnictwa socjalistycznego pokrewne zespoły. Do rozwinięcia się współzawodnictwa socjalistycznego przyczyniły się gazetki ścienne hała i plakaty.

Dla każdego kierownika robót ustalony został - w przekroju budowanych obiektów - plan obniżki kosztów budownictwa w oparciu o maksymalne zastosowanie mechanizacji, usprawnienie organizacji robót i rozmieszczenie siły roboczej, zmniejszenie odpadów materiałowych, zwiększenie wielokrotnego wykorzystania rusztowań, oszczędne zużywanie energii elektrycznej i paliwa, zmniejszenie kosztów ogólnych oraz w związku ze skróceniem terminów budowy.

Zorganizowano wyładunek cegły bezpośrednio z barek na samochody i bezpośrednią dostawę tego materiału na budowane obiekty. Oszczędnie zużywano materiały drzewne i szeroko stosowano wykorzystywanie odpadów drewnianych.

W wyniku tej walki o każdy wskaźnik swojej działalności trust "Jakutstroj" wykonał plan obniżki kosztów budownictwa.

W związku z przekroczeniem planu, bez równoczesnego zwiększenia stałego personelu na budowach, powstały oszczędności w zakresie kosztów administracyjno-gospodarczych.

W posiedzeniu ze wskaźnikami planowymi na rok 1949 trust "Jakutstroj" przeprowadził o kilkadziesiąt dni rotację wszystkich środków.

Suma zwolnionych środków normowanych wyniosła 1.026 tys. rb.

Zgadanie z podjętym zobowiązaniem trust odprowadziło do budżetu republikańskiego część zwolnionych środków obrotowych w sumie dziesiątek tysięcy rubli.

Poważne wyniki działalności osiągnął również trust "Chabarowskstroj", który wykonał plan roku 1949 w 114.9%.

Trust ten w pierwszym kwartale 1949 nie przedsiąbrał środków zmierzających do przyspieszenia rotacji środków obrotowych. W drugim półroczu sytuacja na tym odcinku uległa gwałtownej zmianie. Podjęte zostały prace nad obniżeniem kosztów materiałów i przewozów, co przynieśło oszczędności w sumie ponad 300 tys. rb. W drodze zastąpienia kosztownych materiałów tańszymi uzyskano oszczędności w sumie około 200 tys. rb.

W roku 1949 trust "Chabarowskstroj" wzmógł stosowanie przemysłowych metod wykonywania robót budowlanych. W szczególności znalazło to wyraz we wzroście produkcji konstrukcji i wyrobów drewnianych oraz żelbetowych w przedsiębiorstwach pomocniczych trustu.

Na obiektach podstawowych opracowano projekty organizacji robót budowlanych. Na budowach szkół oraz w obiektach podlegających uruchomieniu wprowadzono dzierne harmonogramy dla podstawowych rodzajów robót budowlano-montażowych.

W rezultacie koszty bezpośrednie obniżone zostały o 1.168 tys. rb. /patrz tabl. 3/

Tablica 3

Elementy kosztów	Absolutna kwota oszczędności w tys. rb.	Procentowo w stosunku do ogólnej sumy oszczędności
Materiały	855	73.2
Płace podstawowe	205	17.6
Koszty eksploatacyjne budowy	41	3.5
Transport i usługi produkcji pomocniczych ...	67	5.7
O g ó l e m:	1168	100.0

Trust "Chabarowskstroj" zakończył rok 1949 z zyskami.

Trust "Kirowstrcij" wykonał plan robót budowlano-montażowych w 115.2%. Przeciętny dzienny przerób trustu wzrósł - w porównaniu z rokiem 1948 o 29%. Równocześnie wymieniony trust przedsiewziął szereg środków, zmierzających do przyspieszenia rotacji środków obrotowych. Do podstawowych spośród tych środków zaliczyć należy:

1. racjonalne zorganizowanie gospodarki magazynowej na obiektach budownictwa;
2. usprawnienie likwidacji zbędnych materiałów;
3. uporządkowanie rozliczeń ze zleceniodawcami z tytułu wykonanych robót;
4. sprawdzanie zaopatrzenia budowanych obiektów w dokumentację techniczną oraz środki finansowe.

W wyniku przedsiewzięcia powyższych środków trust "Kirowstroj" przyspieszył faktyczną rotację całości środków obrotowych - w porównaniu z rokiem 1948 - o kilka dni.

Jeszcze lepsze wyniki w zakresie przyspieszenia rotacji środków obrotowych osiągnął trust budowlano-montażowy "Kostromstroj". W roku 1949 przyspieszył on w porównaniu z rokiem 1948 rotację całości środków o kilkadziesiąt dni i wykonał plan w 120%.

Trust przedsiewziął szereg środków zmierzających do przyspieszenia tempa budownictwa, zmniejszył koszty administracyjno-gospodarcze oraz należności od zleceniodawców.

Dobre wskaźniki działalności osiągnął w r. 1949 również trust "Saratowstroj". Wykonał on plan roczny w 108.5%.

Siła robocza oraz zasoby materiałowe i techniczne zostały przez trust skoncentrowane na czołowych obiektach podlegających uruchomieniu. Spowodowało to przekroczenie planu rocznego w odniesieniu do zleceń głównych zleceniodawców oraz w zakresie inwestycji własnych. Dzięki mechanizacji pracochłonnych robót budowlano-montażowych trust "Saratowstroj" zaoszczędził około 6% siły roboczej.

W celu wzmożenia stosowania w budownictwie metod przemysłowych, trust zorganizował produkcję detali i konstrukcji budowlanych w kombinacie przedsiębiorstw pomocniczych.

Udział wbudowanych prefabrykatów i detali budowlanych wyniósł 17.4% w stosunku do ogólnej wartości programu trustu, zaś w stosunku do wartości materiałów - 29.3%.

We wszystkich obiektach budowanych przez trust wprowadzone zostały w roku 1949 limitowe księgi do pobierania materiałów.

Trust prowadzi ponadto nieustanną walkę o wysoką jakość robót budowlano-montażowych, dzięki czemu zmniejszyła się ilość przeróbek i obiekty przekazywane do eksploatacji uzyskiwały dobrą ocenę.

Wykonanie norm produkcyjnych uległo - w porównaniu z rokiem 1948 - następującej poprawie /patrz tabl. 4/.

Tablica 4

	R. 1948	R. 1949
	%	%
Nie wykonujący norm	15.0	2.5
Wykonujący normy w 100-150%	70.0	85.2
Wykonujący normy w 150% i wyżej	15.0	12.3

Wzrost wydajności pracy pozwolił na zaoszczędzenie ponad 19 tys.rob.-dni.

Rok 1949 cechowało nowe wzmożenie ruchu stachanowskiego wśród robotników trustu. Liczba stachnowców wzrosła w roku 1949, w porównaniu z rokiem 1948 - o 116%. Zwiększyła się również liczba racjonalizatorów i wynalazców.

Dzięki zastosowaniu pomysłów racjonalizatorskich trust "Saratowstroi" uzyskał około 9 tys. rb. oszczędności na każdym milionie wartości wykonanych robót.

W roku 1949 trust osiągnął również oszczędności na materiałach, płachach, eksploatacji maszyn budowlanych oraz kosztach ogólnych. Podjął on zobowiązanie zmniejszenia w roku 1949 zatwierdzonego normatywu środków obrotowych o 11.3%. Faktyczne zmniejszenie tego normatywu wyniosło 28.7%. Przyspieszenie rotacji środków obrotowych w stosunku do planu wyniesło 23%.

Pozytywne wyniki pracy osiągnął również trust "Krymstroi". Wykonał on plan roku 1949 w 106.9%.

Wspomniany trust szczególną uwagę zwrócił na wprowadzenie przemysłowych metod wykonywania robót. Przedsiębiorstwa pomocnicze trustu produkowały gotowe konstrukcje i detale. Roboty na podstawowych obiektach prowadzone były według harmonogramów dziennych.

Trust przekroczył plan mechanizacji robót ziemnych.

W porównaniu z rokiem 1948 wzrosła w truście liczba stachnowców i podniosła się wydajność pracy.

W wyniku zastosowania pomysłów racjonalizatorskich trust "Krymstroi" osiągnął oszczędność ponad 16 tys. rb. na każdym milionie wartości wykonanych robót budowlano-montażowych.

Dzięki oszczędności w zużywaniu materiałów, podniesieniu wydajności pracy, dbałości o narzędzia, usprawnieniu organizacji robót budowlano-montażowych, trust przyspieszył rotację środków obrotowych, zwalniając tym samym 21.5% rocznego normatywu środków obrotowych.

Trust "Rostowstroi" przedterminowo wykonał plan roku 1949 w 102.4%, wiele pracy poświęcając na wprowadzenie przemysłowych metod budownictwa oraz na usprawnienie organizacji robót budowlano-montażowych. Trust ten opóźnił jednak rotację środków obrotowych o kilka dni, w porównaniu z planem.

Podstawową przyczyną tego opóźnienia były przeterminowane należności od zleceniodawców.

Wzrost tych należności w poszczególnych miesiącach 1949 r. przedstawał się następująco: styczeń /umownie/ - 100%; luty - 189,8%; marzec - 210.1%; kwiecień - 237.5%; maj - 240.5%; czerwiec - 332.3%; lipiec - 258.3%; sierpień - 244.9%; wrzesień - 269.2%; październik - 296.2%; listopad - 304.4%; grudzień - 273.9%.

Z powyższego przykładu wynika wyraźnie znaczenie walki o wszystkie wskaźniki działalności organizacji budowlanej na odcinku przyspieszenia rotacji środków obrotowych.

Niektóre z trustów budowlano-montażowych podległych Ministerstwu Budownictwa Mieszkaniowego R.S.F.R.R. nie zdołały przyspieszyć w roku 1949 rotacji środków obrotowych, w porównaniu z rokiem 1948, ale w walce o ten wskaźnik osiągnęły istotne wyniki.

.../...

Naprzkład trust "Jarosławstroi" zmniejszył w roku 1949 bieżące należności od zleceniodawców za wykonane roboty - o 13%, należności od zleceniodawców za faktury przeterminowane - o 49%, należności z tytułu wysłanych towarów - o 83%.

Trust "Wołogodstroj" przedsięwziął następujące środki dla przyspieszenia rotacji środków obrotowych:

1. zlikwidował należności od zleceniodawców za wykonane roboty;
2. zmniejszył maksymalny stan robót w toku;
3. zlikwidował rozproszenie materiałów na magazynach przyobiektowych i zmniejszył ilość magazynów przejściowych;
4. zorganizował wydawanie materiałów budowlanych na obiekty na podstawie księczek limitowych;
5. doprowadził do normatywu ilość narzędzi i inwentarza, znajdujących się w obrębie;
6. zmniejszył zapasy materiałów podstawowych.

Omówione doświadczenia w dziedzinie przyspieszenia rotacji środków obrotowych, zdobyte przez trusty budowlano-montażowe, podległe Min. Budownictwa Mieszkaniowego R.S.F.R.R., świadczą o pierwszorzędnym znaczeniu tego wskaźnika działalności organizacji budowlanych w ich walce o wykonanie zadań, wyznaczonych przez rząd w zakresie obniżki kosztów, przyspieszenia tempa budownictwa i podniesienia jego jakości. W wyniku powyższych prac trusty i centralne zarządy podległe Ministerstwu Budownictwa Mieszkaniowego R.S.F.R.R., które pomyślnie wykonały plan roku 1949, przyspieszyły rotację środków obrotowych poszczególnych centralnych zarządów - w porównaniu z zadaniami planowymi - o 26 - 33%.

Doświadczenia z działalności poszczególnych trustów budowlano-montażowych, podległych Ministerstwu Budownictwa Mieszkaniowego R.S.F.R.R. świadczą o tym, że nasz przemysł budowlany dysponuje znacznymi możliwościami przyspieszenia rotacji środków obrotowych i związanego z tym, podniesienia rentowności.

Doświadczenia te jednak nie zostały dostatecznie rozpowszechnione i zastosowane w praktycznej działalności trustów budowlano-montażowych.

Zadania postawione przed budowniczymi polegają na wykorzystaniu doświadczeń przodujących trustów budowlano-montażowych w praktyce własnej działalności gospodarczej.

AoS. Kacian.

Praktyka i wymiana doświadczeń

A. Barkanow

Wzmocnić kontrolę bankową w budownictwie mieszkaniowym.

Prawidłowa organizacja materiałowego i technicznego zaopatrzenia budownictwa komunalnego, mieszkaniowego i socjalno-zbytowego ma ogromne znaczenie dla pomyślnego wykonania planu budownictwa, dla uzdrowienia i wzmocnienia sytuacji finansowej oraz zwiększenia zdolności płatniczej jednostek zbytu i zaopatrzenia, których zadaniem jest obsługa inwestycji oraz kapitałowych remontów.

Jedną z podstawowych przyczyn trudności finansowych jednostek zaopatrzenia oraz zahamowań w rozliczeniach z dostawcami jest gromadzenie zbędnych i nieprzydatnych zapasów materiałów budowlanych i innych. Nadmierne zapasy powstają na skutek niedociągnięć w organizacji zaopatrzenia, a niekiedy na skutek braku należytej kontroli ze strony banków.

Zdarzają się przypadki, kiedy znaczne ponadplanowe zapasy materiałowe leżą bez ruchu przez dłuższy okres w składach jednostek zaopatrzenia lub na budowach. Taki stan doprowadza do znacznej immobilizacji środków obrotowych i do pogorszenia zdolności płatniczej. Dość wskazać, że tylko w przedsiębiorstwach zaopatrzeniowo-zbytowych finansowanych przez Centralny Bank Komunalny, zamrożone środki obrotowe w zadawnionych i niezlikwidowanych zapasach materiałowych wynoszą około 16 milionów rubli.

Possiadanie znaczących remanentów niechodziących nierożkadowanych materiałów i towarów - to nie tylko skutek wadliwej organizacji zaopatrzenia, lecz również dowód braku ze strony banków komunalnych należytej kontroli działalności finansowo-gospodarczej jednostek. Banki nie wytykają im błędów i nie zgłaszają wniosków w zakresie polepszenia stanu zaopatrzenia oraz nie dość uporczywie domagają się rozładowania ponadplanowych i niepotrzebnych zapasów.

Wiele przedsiębiorstw w zakresie zaopatrzenia wciąż jeszcze hołduje fałszywej zasadzie: "kupuj i bierz, co się tylko da, a nuż - przyda się". Dlatego wiele materiałów jest nabywanych i magazynowanych bez liczenia się ze stanem rzeczywistych potrzeb lub w ilościach znacznie przekraczających te potrzeby.

Kontrole dokonane w ostatnim czasie przez banki komunalne wykazały, że w magazynach jednostek zaopatrzenia znajdują się materiały, które nie mają zbytu na terenie danej republiki, okręgu lub rajonu. Mają też miejsce i inne fakty, gdy republikańskie, okręgowe, rejonowe i miejskie władze rezerwują w ciągu dłuższego czasu materiały w jednostkach zaopatrzenia, nikomu nie wydając zleceń na ich kupno.

Czy można wytkumaczyć gospodarczą lub finansową celowośćią fakt, że w moskiewskim Oddziale Zjednoczenia "Rosyjskiego Zaopatrzenia i Zbytu" od 5 - 7 lat znajdują się różne materiały na kwotę 1.067 tys. rubli, w tym m.i. 35287 kompletów czcionek do maszyn do pisania, 1400 łyżeczek do herbaty, 5140 pulweryzatorów i innych obiektów. W magazynach zjednoczenia "Leningradzkie Zaopatrzenie i Zbyt" od 4 lat znajduje się 7 kotłów gazowych, wykonanych na zamówienie Leningradzkiego Zarządu Nieruchomości. Od dłuższego czasu nie można upłynnić elementów do żelazek elektrycznych, skrobaczy do czyszczenia ulic i jezdni itp. W Mińsku /Białoruska S.R.R./ w miejscowości jednostce zaopatrzenia - liczne materiały zapelniają magazyny od dłuższego czasu jak np. części zapasowe, wagi wagonowe, niskowoltowe, izolatory i.t.p. Od trzech lat w wołogodzkim oddziale Zjednoczenia "Rosyjskie Zaopatrzenie i Zbyt" przechowywane są pułapki na myszy /około 2000 szt./, a krasnojarska rejonowa jednostka zaopatrzenia załadowała swój magazyn żetonami dla psów w ilości około 63 tys. sztuk.

Przedmiotem kredytowania bankowego są obiekty towarowo-materiałowe, a w szczególności materiały budowlane. Terminowość spłaty kredytu opiera się na planowym zaopatrywaniu i na takim ruchu materiałów, który zapewnia możliwie szybkie wyjście z magazynu dla potrzeb budownictwa inwestycyjnego lub kapitałnego remontu.

Brak należytego harmonizowania zakupu materiałów z ich zbytem - natychmiast odbija się na zdolności płatniczej tych jednostek oraz na terminowym i prawidłowym wykonaniu ustalonych planów budownictwa inwestycyjnego lub kapitałnych remontów.

Pracownicy kredytowi wielu banków komunalnych ograniczają się często do konstatowania nioporządków w działalności gospodarczej jednostek zaopatrzenia i zbytu, nie wnikając w istotę przyczyn i nie stawiając konkretnych wniosków do usunięcia nieprawidłowości.

Banki komunalne muszą pamiętać, że obowiązkiem ich jest przypominać kierownictwu jednostek zaopatrzenia i zbytu sprawę odpowiedzialności za gromadzenie zbędnych i nieprzydatnych materiałów doprowadzające do przeładowania magazynów i do niepotrzebnych manipulacji, związanych z ewidencją i rozliczaniem. Obowiązkiem banków jest ujawniać zbędne i nieprzydatne zapasy oraz stanowczo domagać się ich upłygnięcia. Praca ekonomiczno-kontrolna banków ma na celu wzmacnienie kontroli przy pomocy rubla w zakresie działalności finansowej tych jednostek, w realizacji planów zaopatrzenia i zbytu, rozliczeń oraz dyscypliny płatniczej. Banki komunalne winny na miejscu ustalać przyczyny powstawania ponadplanowych zapasów materiałów i wspólnie z właściwymi organami gospodarczymi, opracowywać odpowiednie środki zaradcze, zmierzające do likwidacji nadmiernych zapasów oraz zapobiegania powstawaniu ich w przyszłości. Koniecznym jest, by jednostki zatwierdzające plany obrotu materiałów jednostek zaopatrzenia i zbytu, prawidłowo rozplanowywały zaopatrzenie republik, okręgów i rejonów z uwzględnieniem wszelkich specjalnych i sezonowych potrzeb. Konieczne jest również, by okręgowe, rejonowe i miejskie jednostki zaopatrzenia i zbytu szczegółowo sprawdzały poza ilością, również jakość otrzymywanych materiałów oraz zgodność dostawy z warunkami umowy.

W wielu przypadkach, jedną z przyczyn powstawania ponadplanowych zapasów materiałowych w okręgowych, rejonowych i miejscowościach jednostkach zaopatrzenia budownictwa mieszkaniowego, jak również w magazynach Zjednoczenia "Rosyjskie Zaopatrzenie i Zbyt" jest to, że miejscowe prezydia rad narodowych rezerwują sobie znaczne zapasy na długie okresy. Skutek jest taki, że materiały miesiącami leżą w magazynach, pogarszając tym samym sytuację finansową tych jednostek. Należy przeto ustalić krótkie terminy 10 - 15 dni odbioru materiałów z magazynu bez prawa dalszego zatrzymywania ich w magazynie dla przyszłych potrzeb.

Osobną sprawą jest zagadnienie oszczędności oraz obniżenia wydatków administracyjno-gospodarczych i innych kosztów nieprodukcyjnych, związanych z systemem zaopatrywania budownictwa mieszkaniowego i komunalnego. W większości okręgowych, rejonowych i republikańskich ośrodkach R.F.R.R. obok oddziałów Zjednoczenia "Rosyjskie Zaopatrzenie i Zbyt", podległego Ministerstwu Gospodarki Komunalnej, działają w tychże ośrodkach analagiczne miejscowe jednostki zaopatrzenia budownictwa mieszkaniowego, które zaopatrują gospodarkę komunalną w materiały budowlane tego samego asortymentu, co i oddziały wymienionego Zjednoczenia. W 42 miastach R.F.R.R. działają w każdym z nich 2 jednostki zaopatrzenia a w tym również oddziały wspomnianego Zjednoczenia; natomiast w każdym z 7 miast - 3 takie jednostki i oddział Zjednoczenia "Rosyjskie Zaopatrzenie i Zbyt" oraz okręgowa wzgl. rejonowa miejska jednostka zaopatrzenia. Ta równolegle działająca sieć jednostek zaopatrzenia musi doprowadzać i doprowadzać do niewykorzystywanych przerzutów materiałów, podwyższenia kosztów oraz do zahamowania w obrocie materiałów, które są przetrzymywane w magazynach. Te zbędne ogniwia systemu zaopatrzenia zatrudniają znaczną liczbę pracowników, którzy mogliby być lepiej i racjonalniej wykorzystani w innych gałęziach gospodarki narodowej.

Dla przykładu - w mieście Barnauł funkcjonuje oddział Zjednoczenia "Rosyjskie Zaopatrzenie i Zbyt" oraz rejonowa jednostka zaopatrzenia. Obrót materiałów w 1952 r. Oddziału wspomnianego Zjednoczenia wyniósł 25 mil. rubli przy obsadzie osobowej 18 etatów; natomiast w rejonowej jednostce zaopatrzenia obrót wynosił 0,5 mil. rubli przy 15 etatach. Byłoby więc celowym zlikwidować miejskie jednostki zaopatrzenia Ministerstwa Gospodarki Komunalnej R.F.R.R. Wpłynie to niewątpliwie na obniżenie kosztów oraz na racjonalniejsze wykorzystanie pomieszczeń magazynowych oraz środków transportu. Natomiast banki komunalne winny spowodować, by prezydia miejscowych rad narodowych rozpatrzyły wnikliwie sprawę celowości istnienia i równoległego działania w jednym mieście kilku organizacji zaopatrzenia i zbytu.

